

Letterpress, Fluxus en ander fraais. – Letterpress, Fluxus et autres beautés.

De ontwerppraktijk van Jelle Jaspers (°1976) lijkt in haar diversiteit op een pertinente ode aan de letter, de inkt en het papier. Doorheen de jaren bouwde hij een coherent oeuvre en dito reputatie op. Jaspers werkt o.m. voor diverse modeontwerpers zoals Dries Van Noten en A.F.Vandevorst, het literair magazine Deus Ex Machina, het Antwerpse antiquariaat Demian en samen met collega-ontwerper Jurgen Maelfeyt voor Het Toneelhuis te Antwerpen.

La pratique graphique de Jelle Jaspers (°1976) ressemble dans sa diversité à une ode pertinente à la lettre, à l'encre et au papier. Au fil des années, il a construit une œuvre et une réputation d'une remarquable cohérence. Jaspers travaille e.a. pour différents créateurs de mode, tels que Dries Van Noten et A.F.Vandevorst, ainsi que pour le magazine littéraire Deus Ex Machina, l'antiquaire anversois Demian et Het Toneelhuis à Anvers avec son collègue graphiste Jurgen Maelfeyt.

Het parcours dat Jaspers als student doorliep, was behoorlijk hobbelig (vrije grafiek aan de Sint-Lukas Kunsthumaniora te Brussel, een jaar 3D-multimedia aan HoGent, een jaar grafisch ontwerp aan Sint Lucas Antwerpen om vervolgens de kandidatuur 3D-multimedia te vervolmaken). Daarna werkte hij in de horeca, zij het ook deeltijds als ontwerper. Het lijkt contradictorisch maar wellicht maakte deze mix van opleidingen van hem de ontwerper pur sang die hij vandaag is. Zijn werk vindt aansluiting bij de beeldtaal van het dadaïsme en het Russisch constructivisme, doch net zo goed bij de performance-kunst en de traditie van literaire boekvormgeving. Bovendien ontwikkelde hij gaandeweg interesse voor Argentijns grafisch ontwerp. Reeds een aantal jaren voert hij, in archieven in Buenos Aires en Córdoba, hieromtrent onderzoek. De wederzijdse invloeden tussen Europa en Latijns-Amerika, voornamelijk in de jaren zestig, doen de continenten minder ver van elkaar lijken dan ze zijn.

Jaspers maakt zijsprongen, waarbij hij de paradigma's van het grafisch ontwerp prikkelt, verbreedt en soms ook ver achter zich laat. Zo ontstaat er een 'rijke' beeldtaal, niet in de financiële zin welteverstaan, dan wel in zijn aanpak om steeds een

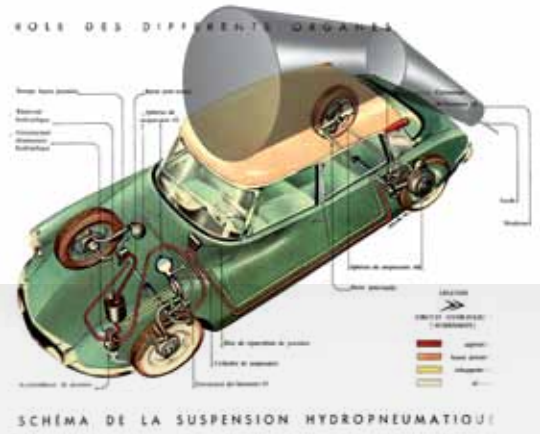
Son parcours d'étudiant était plutôt cahoteux (humanités artistiques à Sint-Lukas à Bruxelles, orientation graphisme libre, une année de multimédia 3D à HoGent, une année de graphisme à Sint-Lucas Anvers, pour enfin achever sa candidature en multimédia 3D). Ensuite, il a travaillé dans l'Horeca, tout en étant graphiste à temps partiel. Cela semble contradictoire, mais ce mélange de formations a probablement fait de lui le graphiste pur-sang qu'il est aujourd'hui. Son œuvre trouve un écho dans le langage visuel du Dadaïsme et du constructivisme russe, mais aussi dans l'art de la performance et la tradition de la conception de livre. En outre, il a peu à peu développé un intérêt pour le graphisme argentin. Depuis quelques années, il effectue des recherches à cet égard dans les archives de Buenos Aires et de Córdoba. Les influences réciproques entre l'Europe et l'Amérique latine, principalement dans les années soixante, rapprochent les deux continents plus qu'il n'y paraît.

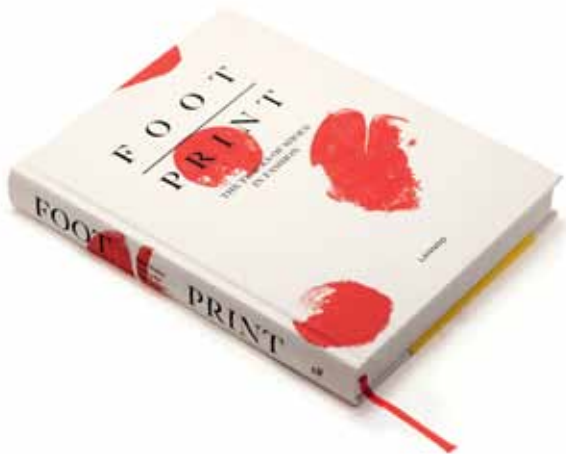
Jaspers fait des digressions, où il titille, élargit et parfois aussi tourne le dos aux paradigmes du graphisme. Il crée ainsi un 'riche' langage visuel, pas au sens financier évidemment, mais dans son approche visant à toujours rechercher une essence spécifique dans la connexion avec un autre média,

pagina's/pages 58 & 59
'White light paint AF white'
autumn-winter 2015/16, A.F.Vandevorst
© Joris Van de Moortel, foto/photo Ann Vallé,
Jelle Jespers, 2015

-
Boom-car
© Jelle Jespers, 2000

-
uitnodiging/invitation
Women's collection spring/summer
Dries Van Noten
© Jelle Jespers, 2014

specifieke essentie te zoeken in de connectie met een ander medium, of dit nu kunsthistorisch, literair, filmisch, theateraal of muzikaal is. Typografie vormt hierbij steeds de rode draad, niet als hip vehikel maar als narratief beeld. De typografie sterkt zijn boekcovers, zoals bijvoorbeeld de bibliofiele uitgaven die hij ontwierp voor het Antwerpse antiquariaat Demian, één van zijn trouwste opdrachtgevers. D.m.v. uitgebalanceerde kleuren en compositorisch feilloos geplaatste letters, creëert hij een eigen signatuur waarbij invloeden van Piet Zwart of H.N. Werkman merkbaar zijn. Toch is zijn werk uitermate hedendaags, mede door de letterkeuze en de slimme toepassing van druk- en afwerkingstechnieken, zoals de onverwachte combinaties van offset, riso en letterpress. Wie hetzelfde verwacht in het binnenwerk komt bedrogen uit. Jaspers houdt van subtiel gezette bladspiegels met eigentijds fontgebruik, iets wat op het eerste zicht nauwelijks zichtbaar is. Een juweeltje is het grijsgroene boekje 'BDE' (bijna-doodervaring), de theatermonoloog van Jeroen Brouwers, waarin hij met opmerkelijke insprongen de tekst een grotere narratieve dynamiek geeft. Het leverde hem een warme en goedkeurende blik van de schrijver himself op, toch een pluim om te koesteren.

Deus Ex Machina is een literair tijdschrift dat werd opgericht in 1976 en dat zoals de naam het laat vermoeden, begane wegen resoluut verlaat. Het tijdschrift legt zichzelf op om nieuwe literaire trends op de voet te volgen waarbij het evoluties in andere kunsttakken niet schuwt. In 2014 werd Jaspers gevraagd de huisstijl van Deus ex Machina resoluut te herzien. Dit resulteerde in een indrukwekkende reeks magazines. Het machinaal aandoende en lineaire logo verbindt de ruggen van de verschil-

Letterpress, Fluxus en ander fraais.
– Letterpress, Fluxus et autres beautés.

que ce soit dans l'histoire de l'art, la littérature, le cinéma, le théâtre ou la musique. À cet égard, la typographie constitue toujours le fil rouge, non pas comme un vecteur branché, mais comme une image narrative. Elle renforce ses couvertures de livre, comme par exemple les éditions bibliophiles qu'il a créées pour l'antiquaire anversois Demian, un de ses plus fidèles clients. Grâce aux couleurs équilibrées et à la composition irréprochable des lettres, il crée une signature propre dans laquelle se retrouvent les influences de Piet Zwart ou de H.N. Werkman. Néanmoins, son œuvre est singulièrement contemporaine, entre autres grâce au choix des lettres et à l'application intelligente de techniques d'impression et de finition, telles que les combinaisons inattendues des impressions offset, éco-énergétique et typographique. Quiconque s'attend à la même chose dans le texte, se retrouvera dupé. Jaspers aime un format de composition subtile avec une utilisation contemporaine de fontes, quelque chose d'à peine visible de prime abord. Le petit livre gris-vert intitulé 'BDE' (bijna-doodervaring ou expérience de mort imminente), est un véritable petit bijou, un monologue de théâtre de Jeroen Brouwers, dans lequel il confère au texte une plus grande dynamique narrative avec des retraits remarquables. Ceci lui a valu un regard chaleureux et approuvateur de l'auteur en personne, un bien joli compliment très appréciable.

Deus Ex Machina est un magazine littéraire, créé en 1976 et qui, comme le laisse supposer son titre, s'écarte résolument de tous les sentiers battus. Le magazine s'impose de suivre à la lettre les nouvelles tendances littéraires, sans pour autant esquiver les évolutions dans les autres domaines artistiques. En 2014, Jaspers a été chargé de revoir

Footprint, the traces of shoes in fashion
boek/livre
voor/pour Lannoo
© Jelle Jaspers, 2015

No.1 – De Gazet van de toekomst,
voor/pour www.2017.be
© Jelle Jaspers, 2005

Mijn stad
gedicht van/poème de
Adriaan de Roover
© Jelle Jaspers

Toneelhuis
brochure
© Jelle Jaspers & Jurgen Maelfeeyt

Le salon des exilés
affiche/poster
voor/pour Monty
© Jelle Jaspers, 2009

No.1

Augustus 2017

DE GAZET VAN DE TOEKOMST / WWW.2017.BE

DE TOEKOMST IS VAN IEDEREEN

KUNST KAN DE WERELD REDDEN

Hoe komt de wereld redden? Dat vragen velen zich vaak een beetje welkend af. 2017 beweent een wit. Het is de dankbaarheid die de wereld redden. Ieder mens moet uiteindelijk de redder van de wereld worden, de kunstenaar denkt nu over zijn wereld. Dat is geen privilege. Iedere burger heeft die mogelijkheid. Daarbij mag men absoluut niet beknut worden in de gedachtenzinnen. Niet door de politiek, niet door de gewoonte, niet door de massa en ook niet door 2017. Voorgedante paden zijn geen wet.

2017 = DENKPLICHT

2017 wil de burger doen beseffen dat hij de mogelijkheid heeft om zich bewust in de samenleving te bewegen. Nadenken over zijn (leef) wereld is niet alleen belangrijk voor de ontplooiing van het individu, maar evenzeer voor het collectief, voor de gemeenschap. Het heeft allemaal te maken met burgerzin. Is burgerzin een vaag begrip dat omlieper houdt laaf? Wie geeft er eerlijk gezegd nog om zoiets als 'de gemeenschap'?

2017 staat een positieve boodschap uit en wil aantonen dat die bezorgdheid over de gemeenschap wel bestaat. Een mens moet in de wereld leven en zijn verantwoordelijkheid voor zichzelf en die wereld nemen. Het samen zijn in de stad is belangrijker dan steeds opnieuw betrokken worden waarin mensen van elkaar verschillen. Dat wil niet zeggen dat die verschillen moeten genegeerd worden. Integendeel. Maar kern van de zaak is dat men met die verschillen moet omgaan. Ze zijn zelfs een cadeau. Diversiteit maakt het ons te beleefder.

2017 werkt niet voor cultureel, religieuze of politieke groeperingen. 2017 sprekt iedereen aan. Van man tot vrouw, jong tot oud, hier geboren of niet. Maakt niet uit.

Iedereen heeft het recht op nadenken, het recht om mee de toekomst te bepalen.

De verschillende activiteiten die onder de vlag van 2017 worden uitgevoerd vertellen dan ook dat het wat mensen nog wel bezorgd zijn over samenleven.

2017 = ACTIEVE GEWELDOOSHEID MET DE KUNST ALS WAPEN, DE STRAAT EN DE STAD ALS TERRITORIUM EN DE BURGER ALS ACTIEF DEELNEMER.

2017 wil een gunstig denk klimaat creëren zonder te vervallen in beterende vingerwijzen en paternalistische zadenpreken.

Wij meten John Stuart Mill: "Het is beter een denkend mens te zijn dan een tevreden varken". In 2017 zal dat niet anders zijn.

Manifest 2017
18 December 2005

TONEELHUIS

004	Haar gesien	001	Arbeiders Klagen
009	Náms in Chienwenk	004	Romeo - Julia
004	SAFARI	004	DESPERADO
004	SOMC 07	004	Toneelhuis & verzoeken
004	Orlando	004	De Wieg des Nieuwen
004	Speeltekst voor	004	De Wieg des Nieuwen
	Quater Kap		
	De Wieg des Nieuwen		

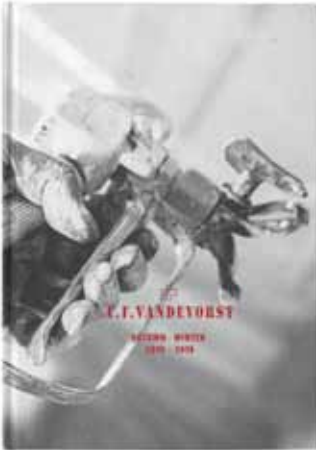
DANS IN DE BOURLA

LES BALLETS
DE LA
B
CHES
12-15
JAN.
KOEN AUGUSTIJNEN

182
DEC.
CHES
DEC.
FOI
MYTH
H
SIDI LARBICH
CHERKAOUI
6-9 JAN.

BENJAMINVE
RDONCK
WAYNTRAUB
SIDILARBICH
ERKAQUIOLY
PIQUEDRAMATIQUEGUY
CASSIERSDEFILMFABR
IEKLOTTEVANDENBERG
BARTMEULEMANABKE
HARINGWAYN
TRAUBSIDI
LARBICHER
KAQUIOLYM
PIQUEDRAMA
TIQUEDEFILM
FABRIEKGUYCAS
SIERSLOTTEVANDE
NBERGBARTMEULE
MANABKEHARIN
GBENJA

SEIZOEN 2009-2010

lende nummers tot een –zo mogelijk– oneindig snoer van lijnen, of directieven zo je wil. Steeds speelt hij met eenvoudige ingrepen in tekst en beeld, d.m.v. monotonen, overdrukken, onvolmaakte rasters en apart inkt- en papiergebruik. Nooit wordt dit een eclectisch walhalla, integendeel, de essentie van elk ontwerp blijft overeind.

Ondanks het feit dat Jaspers er zich nauwelijks van bewust is, valt het op dat hij steeds een eigen en specifiek referentiekader creëert. Deze introspectie vond hij bij docent Paul Verplancke aan de kunsthumaniora van Sint-Lukas Brussel. “Steeds werden we gestimuleerd ons werk kritisch te bevragen en te toetsen binnen een breder referentiekader. Daar ontdekte ik de Fluxusbeweging*.” Zo ontstond ook ‘Boom-Car’ (2000), een Citroën DS met een reusachtige grammofoonhoorn op het dak gemonteerd. Het was een soort rijdende luidspreker die de klank van de straat registreerde.

Natuurlijk is het werk van Jelle Jaspers op meer gestoeld dan op deze neo-dada- of Fluxusaanpak, ten getuige de goudkleurige uitnodiging voor de lente-en zomercollectie 2014 van Dries Van Noten. Hier balanceert Jaspers tussen een anarchistisch nihilisme en overdreven luxe. Goudfolie wordt hier behoorlijk kwistig gebruikt in combinatie met zeefdruk. Normaal dient dit materiaal ter veredeling, Jaspers gebruikt het gewoon als drager (in twee versies: één voor de mannen- en één voor de vrouwencollectie). Enige referentie aan het controversiële werk van Tibor Kalman (1949-1999), de Hongaarse-Amerikaanse oprichter van M&Co, de legendarische ontwerpstudio in New York waar o.m. Stefan Sagmeister stage liep, is hier niet vreemd aan. Zeer recent ontwierp Jaspers ook het moodboek voor de herfst-en wintercollectie van A.F.Vandevorst.

en profondeur le style de Deus ex Machina, avec pour résultat un série impressionnante de magazines. Le logo linéaire, quasi machinal, relie les dos des différents numéros pour en faire –si possible– un cordon de lignes ou de directives, si vous préférez. À chaque fois, il joue avec de simples incursions dans le texte et l’image, par le biais de monotonen, de surimpressions, de grilles inachevées et d’utilisations particulières de l’encre et du papier. Sans pour autant devenir un Walhalla éclectique, que du contraire, l’essence même de chaque création reste valable.

Même si Jaspers en soit lui-même à peine conscient, force est de constater qu’à chaque fois il crée un cadre de référence propre et spécifique. Il a découvert cette introspection auprès de Paul Verplancke, enseignant en humanités artistiques à Sint-Lukas Bruxelles. “Nous avons toujours été encouragés à questionner notre travail de manière critique et à le tester dans un cadre de référence plus large. C’est là que j’ai découvert le mouvement Fluxus*.” C’est ainsi aussi qu’est né ‘Boom-Car’ (2000), une Citroën DS avec un gigantesque cornet de gramophone installé sur le toit. Il s’agissait d’une espèce de haut-parleur roulant qui enregistrait les sons de la rue.

Bien entendu l’œuvre de Jelle Jaspers repose sur bien plus que cette approche néo-Dada ou Fluxus, comme en témoigne l’invitation dorée pour la collection printemps/été 2014 de Dries Van Noten. Jaspers balance ici entre nihilisme anarchique et luxe exagéré. L’impression or plaqué est abondamment utilisée et combinée à la sérigraphie. Généralement ce matériau est utilisé pour l’embellissement, Jaspers l’utilise comme simple support (en deux versions : une pour la collection

Letterpress, Fluxus en ander fraais.
– Letterpress, Fluxus et autres beautés.

Tijdens de modeshow werden de modellen en muzikanten, in een afgeplakte ruimte in de Belgische ambassade te Parijs, geleidelijk aan onder de witte verf gespoten, een concept bedacht door A.F.Vandevorst en kunstenaar Joris Van de Moortel. Als vreemde, poëtische en radicale performance kan dit tellen.

Een ander project is de oersimple oplossing voor het nieuwe logo en de identiteit van het Toneelhuis in Antwerpen, dat hij samen met collega-ontwerper Jurgen Maelfeyt bedacht. In een soort neo-dadaïstische brutaliteit werd de letter T in de letter H geplaatst, waarbij alle vormelijke franjes overboord gingen. Dit in zwaar contrast met het vorige logo, van Gert Dooreman, voor wie het duo overigens veel bewondering koestert.

Voor het ModeMuseum ontwierp Jaspers de uitnodiging en het boek voor de spraakmakende tentoonstelling 'Footprint, het spoor van schoenen in de mode'. Ook hier speelt hij met de ambiguïteit die ontstaat bij het gebruik van diverse technieken en materialen. De uitnodiging werd gerealiseerd op Gmund Cotton 600g/m² in een combinatie van offset, zeef- en foliedruk, aangezien de zachtheid van dit papier ideaal is voor letterpress- en foliedruktoepassingen, terwijl zeefdruk de verachtige voetafdruk simuleert. Dit mat/glanzend contrast geeft in combinatie met het papier deze uitnodiging een apart karakter.

hommes et l'autre pour la collection dames. Les références à l'œuvre controversée de Tibor Kalman (1949-1999), le créateur américano-hongrois de M&Co, le légendaire studio de graphisme new-yorkais, où Stefan Sagmeister e.a. a fait un stage, n'y sont pas étrangères.

Très récemment, Jaspers a également conçu le moodbook de la collection automne/hiver d'A.F.Vandevorst. Lors du défilé de mode –un concept imaginé par A.F.Vandevorst et l'artiste Joris Van de Moortel– les mannequins et les musiciens sont peu à peu pulvérisés de peinture blanche dans une pièce bien protégée de l'ambassade belge à Paris. Une performance étrange, poétique et radicale plutôt remarquable.

Un autre projet est la solution très simple imaginée pour le nouveau logo et l'identité du théâtre Het Toneelhuis à Anvers, qu'il a imaginé en collaboration avec le graphiste Jurgen Maelfeyt. Dans une espèce de brutalité néo-dadaïste, la lettre T a été placée dans la lettre H, jetant par-dessus bord toutes les fioritures formalistes. L'ensemble contraste lourdement avec le logo précédent de Gert Dooreman, pour qui le duo a en outre beaucoup d'admiration.

Pour le Musée de la Mode, Jaspers a créé l'invitation et le livre de l'exposition qui a beaucoup fait parler d'elle 'Footprint, la trace des chaussures dans la mode'. Ici aussi, il joue avec l'ambiguïté

linkerpagina/page de gauche

BDE – Jeroen Brouwers

novelle/novella

voor/pour Demian

© Jelle Jespers, 2011

– Verstrooid papier

boek/livre

voor/pour Demian

© Jelle Jespers, 2012

– Remco Campert

catalogus/catalogue

voor/pour Demian

© Jelle Jespers

– 25 Years

voor/pour Wouters & Hendrix

© Jelle Jespers

– Deus Ex Machina

litterair tijdschrift/magazine littéraire

© Jelle Jespers

25
YEARS

Jelle Jespers ontwerpt net zo goed vanuit een idee, als vanuit het materiaal, het papier en/of de druktechniek. Deze elementen beïnvloeden elkaar als in een constante canon en Jespers weet er best mee om te springen. De papierkeuze maakt deel uit van het ontwerp en dit zou als dusdanig nooit anders kunnen worden uitgevoerd. Wanneer Jespers papier en druktechniek kiest, bedenkt hij zijn ontwerp en vice versa. Ook de mensen waarmee hij zich omringt: zijn assistente, de drukker of de boekbinder en vanzelfsprekend de opdrachtgever, allen spelen ze een rol in dit proces. Vele van zijn projecten werden uitgevoerd in nauw overleg met de paper consultants van Papyrus.

Kortom, de praktijk van Jelle Jespers is er één die zichzelf steeds weet uit te vinden, wellicht omdat deze zo dicht staat bij de bron van grafisch ontwerp zelf: namelijk de chemie van het narratieve tussen taal, beeld, inkt en papier.

<http://jellejespers.tumblr.com>

crée par l'utilisation de différents matériaux et techniques. L'invitation a été réalisée sur du papier Gmund Cotton 600g/m², combinant offset, sérigraphie et flexographie, la douceur de ce papier est en effet idéale pour les applications de Letterpress et de dorure, alors que la sérigraphie simule l'empreinte de pied à la peinture. Ce contraste mat/brillant, combiné à ce papier, confère à cette invitation un caractère particulier.

Jelle Jespers crée tout aussi bien au départ d'une idée, qu'au départ du matériau, du papier et/ou de la technique d'impression. Ces éléments s'influencent, comme dans un canon constant et Jespers sait comment les manipuler au mieux. Comme si le choix du papier faisait partie de la création et que celle-ci n'aurait jamais pu avoir été réalisée autrement. Lorsque Jespers choisit le papier et la technique d'impression, il imagine sa création et vice versa. De même, les personnes qui l'entourent, comme son assistante, l'imprimeur ou le relieur et évidemment le client, jouent un rôle dans ce processus. Beaucoup de ses projets sont exécutés en étroite concertation avec les consultants en papier de Papyrus.

Bref, la pratique de Jelle Jespers est une pratique qui sait à chaque fois se réinventer, probablement parce qu'elle est si proche de l'origine même du graphisme : la chimie de la narration, l'équilibre entre langage, image, papier et encre.

<http://jellejespers.tumblr.com>

* Het woord Fluxus werd voor het eerst gebruikt in 1961 door George Maciunas, die algemeen wordt beschouwd als de grondlegger ervan. Deze 'neo-dada'-beweging zette d.m.v. opzettelijk zinloze performances over de banaliteit van het dagelijkse leven, vele jonge kunstenaars en ontwerpers op het verkeerde been.

* Le terme Fluxus a été utilisé pour la première fois en 1961 par George Maciunas, généralement considéré comme son fondateur. Ce mouvement 'néo-dada' a induit bon nombre de jeunes artistes et graphistes en erreur avec des performances apparemment inutiles à propos de la banalité de la vie quotidienne.